

Received: December 23, 2021

Revised: April 12, 2024

Accepted: April 28, 2024

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1

Relationship between Transformational Leadership
of School Administrators and the Performance following
an Internal Quality Assurance System of Opportunity Expansion School
under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1

พงษ์ดนัย พิณชนะ*

ณิรดา เวชญาลักษณ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: pongdanai.p@live.psu.ac.th

Pongdanai Pinchana*

Nirada Wechayaluck

Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษา ระดับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ประชากรคือโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 40 แห่ง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 36 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้รับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพภายใน จำนวน 36 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตรา ประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินการ ตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับ ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; ระบบการประกันคุณภาพ

Abstract

The purpose of this research was to 1) study the levels of transformational leadership of school administrators, 2) study the levels of the performance following an internal quality assurance system, and 3) study the two relationships mentioned above. There are populations from 40 extended opportunity schools. The sample size was determined using Krejci and Morgan's tables to be 36. The group of informants consisted of 36 educational institution administrators and 36 teachers responsible for internal quality assurance, a total of 72 people. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. Data analysis statistics include mean, Standard Deviation, and the Pearson correlation coefficient.

Research findings were as follows;

1. Overall the transformational leadership of school administrators was at a high level.
2. Overall the performance following an internal quality assurance system was at a high level.
3. Overall the transformational leadership of school administrators correlated with the performance following an internal quality assurance system at a high level, which showed a positive relationship at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Transformational leadership; Internal quality assurance system

บทนำ

ผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นในการชักนำ ตลใจ หรือกระตุ้นให้บุคคลอื่นทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรที่ได้วางไว้ร่วมกันโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำจะเป็นสิ่งที่เข้ามาช่วยส่งเสริมให้การบริหารจัดการ กำหนดทิศทาง วางแผน ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยเน้นการสื่อสารวิสัยทัศน์และการพัฒนากลยุทธ์เพื่อการเปลี่ยนแปลง สร้างวัฒนธรรมองค์กร สร้างแรงจูงใจและการสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้อื่น ไม่ใช่อำนาจบังคับ จนสามารถนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีคุณค่า และภาวะผู้นำที่ดีมีความจำเป็นต่อการนำองค์กรก้าวไปสู่อนาคตที่ดียิ่งกว่าเดิม (Jongwisan, 2016, pp. 57-59)

การประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (Office of the National Education Commission, 2002, p.28) ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี (Ministry of Education, 2018, p.3)

ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ผ่านมา มีความคลาดเคลื่อนไปจากหลักการประกันคุณภาพ ทั้งระบบการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และระบบประเมินคุณภาพการศึกษาในรายละเอียดหลายประเด็นที่ส่งผลให้เกิดการทบทวนประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น มาตรฐานการศึกษาที่มีจำนวนมากเกินจำเป็นไม่สอดคล้องกับงานปกติเป็นภาระในการปฏิบัติ การประเมินและรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่แยกส่วนไปจากภาระงานปกติของสถานศึกษา เป็นการสร้างภาระเพิ่ม รวมทั้งระบบการประเมินภายในและภายนอกที่ไม่สัมพันธ์กัน เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อน สร้างภาระและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่เพียงพอ จึงนำมาสู่การยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 และประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2561 นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และแนวดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา (Bureau of Educational Testing, 2018, p.18) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำกับดูแล ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1, 2020, p.6)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เพื่อนำผลในการวิจัยครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนของผู้บริหารสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำนวน 40 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ผู้วิจัยแบ่งชั้นภูมิโดยการเทียบสัดส่วนตามอำเภอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กระจาย โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Sampling Random Sampling) จากนั้นดำเนินการเลือกทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ จำนวน 36 คน รวม 72 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของเบส และอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 as cited in Jongwisat, 2016, pp. 252-259) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามแนวคิดของ Joosanit (2017, p. 32) มาปรับปรุงและประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแบบสอบถามในการวิจัย ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ตามแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Bureau of Educational Testing, 2018, p.17) โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามแนวคิดของ Lookngo (2019, p. 46) มาปรับปรุงและประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งเครื่องมือวิจัยได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.67 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามตอนที่ 1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967 และแบบสอบถามตอนที่ 2 การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.978

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้ 1) วิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ สถิติที่ใช้คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.16$) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.10$) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	ระดับความคิดเห็น		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การใช้อิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.10	0.37	มาก	4
2	การสร้างแรงบันดาลใจ	4.16	0.37	มาก	2
3	การกระตุ้นทางปัญญา	4.16	0.31	มาก	1
4	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.14	0.28	มาก	3
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.14	0.30	มาก	

2. ศึกษาการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 พบว่า การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.20$) อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ

ข้อ	การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ	ระดับความคิดเห็น		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.28	0.27	มาก	1
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.26	0.28	มาก	2
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.23	0.29	มาก	4
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.23	0.25	มาก	3
5	การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	4.22	0.27	มาก	5
6	การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.20	0.25	มาก	6
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	0.23	มาก	

3. ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง ($r=.707$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	การดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ						
	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา	การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	โดยภาพรวม
1. การใช้สิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	.650**	.521**	.484**	.505**	.463**	.511**	.611**
2. การสร้างแรงบันดาลใจ	.627**	.547**	.469**	.499**	.417**	.507**	.598**
3. การกระตุ้นทางปัญญา	.613**	.578**	.555**	.673**	.571**	.584**	.695**
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	.628**	.537**	.509**	.624**	.578**	.572**	.671**
โดยภาพรวม	.696**	.602**	.555**	.628**	.553**	.597**	.707**

** $p < .01$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 * $p < .05$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเจอกับการเปลี่ยนแปลง ที่เข้ามากระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้สามารถบรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยอาศัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้ามาบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Sansamak, Khottha & Masena (2020, p.354) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา โดยใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาจนเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ใฝ่ศึกษาหาความรู้ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและเท่าทันเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ Sripratoomwong, Pawabutra & Roipila (2020, p.150) ได้ทำการศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาอิสระอำเภอกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 พบว่า การเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อความคิด สร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้ตาม ทำให้ทุกคนยอมรับ ยอมทำตาม ทুমเทกำลังกาย กำลังใจในการทำงาน มีความเสมอต้นเสมอปลาย สามารถกำหนดแนวทางและทิศทางของตนเองที่จะก้าวไปได้

2. ผลการศึกษาการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ Triwiset (2019, p. 120) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งได้มีการนำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดการพัฒนาคุณภาพของสถาบันการศึกษา

ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับ Kanakam (2017, p.110) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาในมาตราที่ 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบและหลักเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลกเขต 1 ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การที่ด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะกระตุ้นให้ครูและบุคลากรตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งครูและบุคลากรมีการวิเคราะห์ใช้เหตุผล เน้นข้อมูลหลักฐานในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และแก้ปัญหาเพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม รวมทั้งเพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Phuewittaya (2018, p. 30) กล่าวถึงการกระตุ้นทางปัญญาว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่พยายามสร้างความท้าทายในการคิดโดยกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นตามทัศนคติและประสบการณ์ของแต่ละคนส่งเสริมให้คิดสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่องค์การวางไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thammatorn (2016, p. 66) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหา และส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความสงสัยใคร่รู้มากขึ้นและพยายามหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิมในปัญหาเก่าที่เกิดขึ้น

สำหรับด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการจูงใจให้ครูและบุคลากรเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ไม่สร้างเจตคติที่ดีที่จะทำให้ครูและบุคลากรเห็นภาพของการปฏิบัติงานที่จะบรรลุเป้าหมายได้ในอนาคต ขาดการสร้างเสริมความตระหนัก รับรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายในการทำงาน สอดคล้องกับ Thipmaungma (2017, p. 103) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยประพฤติกรรมที่จูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจกับผู้ตาม โดยการสร้างแรงจูงใจภายในของผู้ตาม กระตุ้นจิตวิญญาณของทีม (Team Spirit) ให้มีชีวิตชีวา มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น โดยการสร้างเจตคติที่ดีและการคิดในแง่บวก ช่วยให้ผู้ตามพัฒนาความผูกพันของตนต่อเป้าหมายการทำงาน

สอดคล้องกับ Buromchai & Thavornkit (2019, p. 51) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน

ทำงาน เรียนรู้การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยผู้บริหารเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำ เพื่อกระตุ้นให้
ผู้ร่วมงานเห็นคุณค่าความมีอุดมการณ์ และสอดคล้องกับ Nantachai, Yaboonthong & Phuttaprasert (2018,
p. 141) ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีและ
ดูเหมือนจะเป็นเรื่องที่สำคัญ และยากที่สุดในการมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษานั้นคือการสร้าง
แรงบันดาลใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิพล
อย่างมีอุดมการณ์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา
ประพฤติตนให้เป็นที่น่าเคารพยกย่องนับถือศรัทธาไว้วางใจและภาคภูมิใจ เมื่อได้ร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควร
หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนและประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นผู้นำที่มีความ
เฉลียวฉลาดตั้งใจเชื่อมั่น แน่วแน่ในอุดมการณ์ ช่วยสร้างความรู้สึกร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อการ
บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ กล้าริเริ่มใช้กลยุทธ์ใหม่ในการทำงานสู่เป้าหมายและมีการใช้กลยุทธ์
หลายรูปแบบในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้

2. จากการศึกษามูลค่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิชณุโลก เขต 1 ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่
ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง
ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่สะท้อนผลการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาควร
สรุปและจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามรูปแบบรายงานตามที่สถานศึกษากำหนด
ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาผลการประเมินและหลักฐานสนับสนุน แผนพัฒนามาตรฐานให้สูงขึ้น
เสนอเป็นความเรียง บรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน
ซึ่งถือเป็นรายงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วเปิดเผยรายงานต่อสาธารณชน สามารถนำไปเป็นฐานข้อมูลและหลักฐานยืนยันการพัฒนา
สถานศึกษาสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีสิทธิพลอย่างมี
อุดมการณ์
2. ควรศึกษารูปแบบแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดอื่น เช่น เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนพัฒนาการวิจัยและบริหารจัดการงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม ปีงบประมาณ 2565

References

- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). *Improving organization effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks: Sage.
- Bureau of Educational Testing. (2018). *Guidelines for developing educational quality assurance systems According to the Ministerial Regulations for Educational Quality Assurance 2018*. Bangkok: N.A. Rattana Trading Limited Partnership. (in Thai)
- Buromchai, P., & Thavornkit, S. (2019). Transformational Leadership of School Administrators under The Local Administrative Organizations Chaiyaphum Province. *Journal of Research and Development Institute, Chaiyaphum Rajabhat University*, 1(2), 41-54. (in Thai)
- Jongwisani, R. (2016). *Leadership : Theories, research, and approaches to development*. (3 e.d.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Joosanit, S. (2017). *Transformation Leadership of School Administrators under Pathum Thani Primary Educational Service Area Office*. (Master of Education Independent Study). Valaya Alongkorn Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Kanakam, S. (2017). *Implementation of Development Guideline for Internal Quality Assurance System of Schools under the Primary Educational Service Area Office*. (Master of Education Thesis). Valaya Alongkorn Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Lookngo, P. (2019). *States and Guidelines for Internal Quality Assurance of School under Buriram Primary Educational Service Area Office 1*. (Master of Education Thesis). Buriram Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Ministry of Education. (2018). *Ministerial Regulations for Educational Quality Assurance*. the government gazette: 135(11). (in Thai)
- Nantachai, P., Yaboonthong, Y., & Phuttaprasert, C. (2018). Transformational Leadership Reinforcement Guideline of Educational Administrators in Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. *Suan Dusit Graduate School Academic Journal*, 14(2), 127-143. (In Thai)
- Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 1. (2020). *Group Operations Manual Promotion and development of educational quality assurance systems*. Phitsanulok: Author (in Thai)
- Phuewittaya, P. (2018). *Relationship between Transformational Leadership and Academic Administration of Learning Areas in Schools under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education Independent Study). University of Phayao, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)

- Sansamak,T., Khottha, P., & Masena, C. (2020). Transformational Leadership of School Administrators in Education Age 4.0 under the Office of Secondary Educational Service Area 29. *National academic conferences and research presentations “the 5th Research to make A CHANGE”*. (pp. 348-358). Ratchathani University. (in Thai)
- Sripratoomwong,O., Pawabutra, C., & Roipila, R. (2020). A Study of Administrators’ Transformational Leadership of the District Non-Formal and Informal Education Centers under the Upper Northeastern Provincial Cluster 2. *Journal of Educational Administration and Leadership*, 9(33), 143-155. (in Thai)
- Thammatorn, A. (2016). *Transformational Leadership of School Administrators in Sub-District Kaenghangmaew School under the Office Primary Chantaburi Education Service Area 1*. (Master of Education Independent Study). Burapha University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Thipmaungma, C. (2017). *Transformational Leadership of School Administrators in the Internal Quality Assurance under Phayao Primary Educational Service Area Office 1*. (Master of Education Independent Study). University of Phayao, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)
- Triwiset, S. (2019). *The State of Internal Quality Assurance in Schools under Surin Primary Educational Service Area Office 2*. (Master of Education Thesis). Buriram Rajabhat University, Faculty of Education, Program in Educational Administration. (in Thai)

ผู้เขียน

นายพงษ์ดนัย พินชนะ

นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
เลขที่ 156 หมู่ 5 ถนนเลี้ยวเมืองพิษณุโลก ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก พิษณุโลก 65000
E-mail: pongdanai.p@live.psru.ac.th

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรดา เวชญาลักษณ์

อาจารย์ที่ปรึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
เลขที่ 156 หมู่ 5 ถนนเลี้ยวเมืองพิษณุโลก ตำบลพลายชุมพล
อำเภอเมืองพิษณุโลก พิษณุโลก 65000
E-mail: nirada.w@psru.ac.th

